

Financializace a její Achillova pata

 zvedavec.news/komentare/2022/09/9334-financializace-a-jeji-achillova-pata.htm

Francis Lee

27.9.2022 Komentáře Témata: Finance, peníze, Ekonomika 2048 slov

Podle učebnic by měl být kapitalismus chápán jako v podstatě dynamická síla, která neustále roste a mění se, a navíc nebere zajatce. Je to společenský systém, v němž jednotlivci mohou svobodně vlastnit výrobní prostředky, majetek a maximalizovat zisk a jehož alokace zdrojů je určována cenovým systémem. No, to je teorie ve své původní podobě sahající až k Johnu Lockovi (1632-1704). V plnosti času se však tento systém změnil a přizpůsobil se požadavkům nového prostředí. První logiky tohoto systému najdeme především v Evropě, zejména v Anglii, Francii a Německu. Anglická teoretická škola, k níž patřili Adam Smith – který byl ve skutečnosti Skot – (1723-90), (David Ricardo (1722-1823), který byl původem Portugalec, John Stuart Mill (1806-1873), Karl Marx (1818-1883) a jeho pomocník (Friedrich Engels – oba Němci (1820-1895) Ačkoli většina Engelsových prací byla spíše publicistická než ekonomická teorie – viz například 'Stav dělnické třídy v Anglii 1844'.

Takový byl zlatý věk politické ekonomie.

Politická ekonomie však měla být brzy zastíněna novou teorií, a to „ekonomií“. Matematická ekonomie se nyní do značné míry vloudila do Politické ekonomie dominantních školních, univerzitních a obchodních osnov. Tato teorie je založena na systému „přírodních“ zákonů, které jsou zjevně nezpochybnitelné a přísně disciplinované kněžstvem kleriků, kteří přísahali, že budou dodržovat její náboženské příkazy.

Zatím však každý pokus o zpochybnění učení této víry a jejích obhájců naráží na obtíže. Ať tak či onak, radikální hnutí mezi jejími odpůrci se staví do opozice. Nic nezůstane navždy stejné a podléhat radikálnímu přetvoření způsobu, jakým se studuje a vyučovala ekonomie a finance. To, co se pokazilo, má dlouhé historické kořeny a nepochybně se napraví – ale napravit se musí. To, co se pokazilo, má dlouhé historické kořeny a bude se bránit korekcím, ale bude to nutné. Jeho kritici jsou vehementní:

„Akademická ekonomie se stala katastrofou a ostudou. Nositel Nobelovy ceny Paul Krugman v jedné ze svých přednášek řekl, že většina makroekonomie posledních třiceti let byla v lepším případě spektakulárně zbytečná a v horším případě pozitivně škodlivá.“ (1)

Krugman měl tentokrát pravdu. „Většina akademických ekonomů nejenže nepoznala, že se blíží Velká imploze (2008), ale dokonce se ani nedívala správným směrem. A poté, co byli jejím příchodem překvapeni, měli jen málo co říci o jejích důsledcích – největší události, která postihla kapitalistický systém od druhé světové války.“ (2)

Stádní reakce na krach v roce 2008 však nebyla ojedinělá. Zdá se, že je podobně jako mnoho jiných výbuchů zakořeněná v obecném povědomí. Zdá se, že všechno jde jako po másle, a najednou – bum, všechno se zhroutí. A není to poprvé, co se to stalo. Podobně tomu bylo i v případě kolapsu komunismu na počátku 90. let, jeho pád překvapil nic netušící akademickou obci, která prakticky nic nenapsala o tom, jak by společnost měla přejít od komunismu k tržnímu systému. Tato situace byla a je sotva ojedinělá.

„Ačkoli existují zářné výjimky, většina akademických ekonomů, kteří lpí na představě, že jejich obor je nějakým způsobem relevantní a zajímavý pro širší svět, ve skutečnosti praktikuje moderní formu scholastiky – bez užitku a zájmu pro člověka či zvíře. Výstupem této činnosti jsou články v 'odborných' časopisech, které se obvykle zabývají otázkami, jež jsou překvapivě irelevantní, špatně

promyšlené a děsivě špatně napsané, plné žargonu a hojně nadopované matematikou, a jsou určeny k tomu, aby je nečetl nikdo mimo úzkou skupinu, a stále častěji ani oni sami. (3)

Co se však stane, když se civilizace rozpadnou, jak se to vždycky stává? No, měli bychom před sebou případovou studii – nebo možná bych měl říct případovou studii, v množném čísle – přímo před sebou. V osmdesátých a devadesátých letech minulého století se systém těšil značné prosperitě. To bylo způsobeno poklesem cen ropy a dominancí yuppie ideologie bohatství a riskování. V té době se také objevila Čína – pozn. překl. Rusko bylo v té době ještě v rekonvalescenci, protože bylo zničeno svými vlastními oligarchy z extraktivní třídy yuppies – Čína se však hnala vpřed jako hlavní dodavatel levného zboží a zaznamenala pozoruhodný technologický pokrok.

Hodnoty moderních finančních trhů, jimž dominuje ďábelský kult chamtivosti, hluboce narušují hodnoty, které držely společnosti pohromadě. Znehodnocují také hodnoty, které jsou základem úspěšného podnikání. Kdysi se podniky soustředily především na výrobu zboží a služeb, u nichž měly konkurenční výhodu, ale dnes se stejně, ne-li více, soustředí na cenu svých akcií, režim vyplácení dividend, půjčky a sázky, které uzavřely na směnné kurzy a úrokové sazby.

Za zkoumání stojí také velký výprodej národního majetku v období Blairovy a Clintonovy vlády. Peníze, které byly rozděleny do chamtivých rukou oligarchů v USA a Evropě. Michael Hudson vysvětluje:

„Bývalé levicové strany Západu přijaly neoliberalní politiku, která vrátila politickou kontrolu finančním a rentiérským elitám, jež se zdály být na pokraji ztráty, když se začaly zavádět daňové a regulační reformy 20. století. Britskou Labour Party Tonyho Blaira a americkou Demokratickou stranu Billa Clintona v 90. letech

minulého století v tomto regresu následovaly německá sociální demokracie SPD a francouzská PS Parti Socialiste. Nemluvě o řeckých a španělských socialistických stranách. (4)

Nyní jsme však přešli k druhé etapě velkého ekonomického a politického resetu, který byl v jistém smyslu rokem 2008 na steroidech.

Finanční revoluce

Nejznámější chápání financí a financializace lze vymežit takto: financializace je globální systém, který zahrnuje rostoucí roli finančních motivů, finančních trhů, finančních subjektů a finančních institucí ve fungování domácích a mezinárodních ekonomik. (5)

Financializace zahrnuje zcela nový způsob získávání bohatství, který nelze zaměňovat s jeho vytvářením (produkcí). Nekontrolovaný růst financí navíc vedl ke vzniku nové rentiérské ekonomiky a rentiérské třídy podobné aristokratickým vrstvám minulých let; třídy, proti níž se marně snažili bojovat zastánci produktivní ekonomiky 19. a 20. století. Bohužel se tato společenská a ekonomická formace stala parazitem spotřebovávajícím růst, který se usadil na národních a dokonce i globálních/finančních hranicích suverénních států. Tento ekonomický a finanční převrat proti dělnické třídě i produktivnímu kapitalismu vypěstoval politickou kontrarevoluci, která je zatím odolná vůči jakékoli změně svého společenského a politického postavení. Jak poznamenává Michael Hudson:

„Charakteristickým rysem finančního kapitalismu není reálná ekonomika výroby a spotřeby, průmyslové zisky a mzdy, ale financializace příjmů a bohatství. To je to, co v důsledku plateb do sektoru financí, pojišťovnictví a nemovitostí "vytěsňuje" osobní a podnikové příjmy. Tento jev je složeninou deflace dluhu a deflace renty. (6)

Michael Hudson: poznámka k dluhové deflaci. Níže.

„Každá ekonomika potřebuje úvěry na financování bydlení, vzdělávání (ve Spojených státech) a velkých spotřebních předmětů dlouhodobé spotřeby od automobilů po ledničky. Problémem je, že objem dluhu v celé ekonomice exponenciálně roste složeným úrokem. Finanční expanze dluhu (a "úspor" na straně věřitelů v rozvaze ekonomiky) je extraktivní, deflací oběhu výroby a spotřebních výdajů průmyslové ekonomiky ... Hudson.

David Ricardo (viz výše) ignoroval exponenciální růst úročeného dluhu. Bylo na Karlu Marxovi, aby rozvedl (ve II. a III. díle Kapitálu), že finanční systém úvěrů a dluhů je vnějším prvkem průmyslového kapitalismu. Roste podle čistě matematických zákonů, které jsou nezávislé na schopnosti ekonomiky vyrábět a splácet dluhy. Vzhledem k tomu, že rostoucí dluhová režie odvádí příjmy z průmyslové ekonomiky, věřitelé, kteří tento exponenciální růst přijímají, recyklují své úrokové příjmy do dalších úvěrů, které odvádějí stále více příjmů bankám a držitelům dluhopisů z průmyslové ekonomiky. Zdvojnásobuje se nikoliv reálný růst, ale finanční zátěž, takže na zboží a služby zbývá méně příjmů.

Výsledná exponenciální všepohlcující dráha „asimiluje veškerou nadhodnotu s výjimkou podílu nárokovaného státem“, viz Marx. (7)

Stát a svrchovanost

V období po roce 1945 se obecně věřilo, že politické instituce státu byly vždy v jistém smyslu neutrální. Stát jednající ve veřejném zájmu byl odpovědný za klíčová odvětví ekonomiky, mezi něž patřilo zdravotnictví, školství, klíčová průmyslová odvětví, jako je doprava, veřejné služby – voda, elektřina, plyn, uhlí, železo a ocel. Kromě toho existovaly kulturní služby, jako je hudba, bydlení a divadelní dramaturgie – a kromě toho muzea, parky, hřiště a lidové stavby, které byly vždy financovány státem. Existovala řada věcí, jako například cirkusy, které zůstaly v soukromém sektoru.

Na většinu z nich však již stát nedohlíží. Jediné skutečné instituce, na kterých nyní záleží, jsou státní správa, policie a ozbrojené síly a samozřejmě média.

Jako první se stali terčem útoku obyvatelé globálního Jihu. Tato role připadla zejména MMF a Světové bance. Toto smrtící duo MMF a SB dostalo za úkol vnutit vládám v Latinské Americe, Asii a Africe obávané „programy strukturálních úprav“, které měly vést k industrializaci založené na vývozu, snižovat výdaje na sociální zabezpečení, snižovat platy státních zaměstnanců a snižovat jejich počet, urychleně přijímat privatizační opatření a především prosazovat práva soukromého vlastnictví.... A výsledkem toho všeho bylo vytvoření kronistického kapitalismu, který umožnil dobře propojeným jednotlivcům a společností převzít kontrolu nad klíčovými odvětvími a díky oportunistickému propojení a klientelismu se proměnit v plutokraty. Carlos Slim se vynořil z ničeho a stal se nejbohatším mužem na světě, když při privatizaci získal kontrolu nad mexickým telekomunikačním sektorem. Předvídatelně se z dalších nevýrazných osobností globálního Jihu stali miliardáři kombinující politické schopnosti s bezohlednou obchodní prozíravostí.

Na severní polokouli zůstala jen privatizace většiny výše uvedeného. V Rusku to nabylo nejextrémnější podoby a vedlo to ke zhroucení ruského státu, institucí, kultury a náboženství a k vzestupu třídy oligarchů. Rusko bylo privatizátory a jejich západními podporovateli doslova vykucháno a trvalo roky, než se z toho vzpamatovalo.

Tento proces proběhl i v postsovětských státech a také jim trvalo léta, než se vzpamatovaly a zažily krátkou renesanci, než se znovu objevil nový kapitalistický řád s obvyklou švédskou stolovou mísou strukturálních reforem vnucených duem MMF a SB. (8) Tyto destruktivní politiky přinesly řadu privatizací, které byly bonanzou pro již tak dobře situované, ale staly se novou zátěží pro novou dělnickou třídu na Západě.

(Jedním z vedlejších účinků této globální kontrarevoluce je pokles počtu obyvatel, zejména na severní polokouli. Klesá porodnost žen a s ní i počet obyvatel. Nevzpomínám si na jedinou zemi na severní polokouli, která by zvládala minimální míru plodnosti žen 2,1. Stručně řečeno, k radosti eugeniků světová populace od roku 1950 dlouhodobě klesá). Velká hra pokračuje.

Odkazy

- (1) 'The Trouble with Markets', Roger Bootle – Saving Capitalism from Itself – Chapter 9 – pp.232-33 – P.Krugman
- (2) Bootle – page 233 – Ibid.
- (3) Bootle – op. cit.
- (4) Michael Hudson – The Destiny of Civilization – p.172
- (5) Grace Blakely – Stolen: How to Save The World from Financialization. By Grace Blakeley – page 11.
- (6) Michael Hudson – The Destiny of Civilization – p.15
- (7) K. Marx – Capital Volume 3, page 699
- (8) Meanwhile the Washington Institutions gained a new role in the 1990s as the midwives to capitalist development in the numerous 'transition' economies of the former Soviet Union and Eastern Europe the hastily established European Bank for Reconstruction and Development. (ERBD). They adopted the structural adjustment strategy to these countries in what was euphemistically called 'shock therapy'. This had calamitous social and economic consequences for which the international financial institutions advising them to bear a great deal of responsibility.

Celý článek Alastaira Macleoda si můžete přečíst v časopise Goldmoney.

Geopolitika: Svět se rozděluje

18. srpna 2022

Alastair Macleod.

Zatímco jsme rozptylováni Ukrajinou, prezident Putin dosáhl významného pokroku ve svých geopolitických cílech. S podporou prezidenta Si přebírá Putin asijský kontinent pod svou kontrolu. Tato mise je na nejlepší cestě k dosažení cíle. Nyní čeká na zimní měsíce, aby konečně donutil EU odmítnout americkou hegemonii. Teprve pak se západní část euroasijského kontinentu skutečně osvobodí od Ameriky.

Tento stručný přehled vysvětluje, jak dosahuje svých strategických cílů. Zkoumá geopolitiku asijské pevniny a na ni navázaných národů, které se obchodně a finančně obracejí zády k západní alianci vedené USA.

Na politiku se dívám z pohledu ruského prezidenta Putina, protože je jediným vůdcem země, který má zřejmě jasnou představu o těchto dlouhodobých cílech. Jeho aktivní strategie úzce koresponduje s prognostickou analýzou Halforda Mackindera z doby před téměř 120 lety. Mackinder je považován za zakladatele geopolitiky.

Putin je odhodlán odstranit americkou hrozbu na svých západních hranicích tím, že za tímto účelem bude tlačit na EU. Buduje však také politické vztahy založené na kontrole globálních dodávek fosilních paliv – cestu, kterou mu otevřela americká a evropská posedlost změnou klimatu. Ve spolupráci s Čínou v posledních týdnech rychle postupuje upevňování jeho moci nad euroasijskou pevninou.

Pro západní alianci je jeho načasování z finančního a hospodářského hlediska obzvláště nevhodné, neboť se shoduje s koncem 40letého období poklesu úrokových sazeb, rostoucí inflace spotřebitelských cen a prohlubující se recese způsobené poklesem bankovních úvěrů.

Je to pokračování finanční války jinými prostředky a zdá se, že Putin má neporazitelnou ruku. Je na nejlepší cestě k tomu, aby náš křehký finanční systém založený na fiat měně přivedl na buben.

Známka 1.3 (hodnotilo 45)

Oznámkujte kvalitu článku jako ve škole
(1-výborný, 5-hrozný)

1 2 3 4 5

Diskuze

12 příspěvků
(12 nových)

odeslat jako odkaz

odeslat text článku

vytisknout

uložit jako PDF